

PÅ VÄG

Jämställdhetsintegrering och tillgänglighet

Inledning

Föreliggande dokument utgör en sammanställning av genererad utvärderingsinformation gällande jämställdhetsintegrering och tillgänglighet i relation till genomförandet av projektet På Väg. Framtidsutbildning AB levererade 2014-03-17 en utvärderingsrapport gällande projektet i sin helhet. I denna rapport finns områdena jämställdhetsintegrering och tillgänglighet integrerat. Då projektägaren vid beställning av utvärderingen önskade en separat redovisning av informationen gällande jämställdhetsintegrering och tillgänglighet upprättades föreliggande dokument som kan fungera som ett tillägg till den utvärderingsrapport som levererades 2014-03-17.

Utvärderingsinformationen i föreliggande dokument presenteras i två avsnitt; jämställdhetsintegrering och tillgänglighet. Dessa två avsnitt är indelade i olika delar enligt följande struktur;

Avsnitt ett – jämställdhetsintegrering

- Ambitioner och intentioner i Europeiska Socialfonden
- Ambitioner och intentioner utifrån formulerad projektansökan
- Struktur för arbete med jämställdhetsintegrering i projektet
- Intressanta trender och mönster

Avsnitt två – tillgänglighet

- Ambitioner och intentioner i Europeiska Socialfonden
- Ambitioner och intentioner utifrån formulerad projektansökan
- Struktur för arbete med tillgänglighet i projektet
- Intressanta trender och mönster

Värt att notera är att projektet har tagit del av basutbildningar gällande jämställdhet och tillgänglighet från de processtöd som finns tillgängliga genom ESF-rådet. Då utvärderingen endast kan härleda begränsade resultat av dessa kommer dessa inte beröras i högre utsträckning i föreliggande text.

Avsnitt ett – jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är ett så kallat horisontellt kriterium i de projekt som genomförs inom ramen för Europeiska Socialfonden. Detta innebär att samtliga projekt ska beakta jämställdhetsintegrering under planering, genomförande och utvärdering av projektverksamheten. Nedan presenteras genererad utvärderingsinformation gällande jämställdhetsintegrering. Då utvärdering med fokus på jämställdhetsintegrering endast varit en del av det utvärderingsuppdrag som Framtidsutbildning AB har genomfört är informationen begränsad i relation till koppling till omvärldsinformation.

Genererad utvärderingsinformation redovisas enligt följande struktur;

- Ambitioner och intentioner i Europeiska Socialfonden
- Ambitioner och intentioner utifrån formulerad projektansökan
- Struktur för arbete med jämställdhetsintegrering i projektet
- Intressanta trender och mönster

Ambitioner och intentioner i Europeiska Socialfonden

Som stöd i arbetet med jämställdhetsintegrering har ESF-rådet utarbetat vägledningsdokument. I detta konstateras följande;

”Jämställdhet handlar om sociala och sambälleliga relationer mellan kvinnor och män, om arbets- och maktfördelningen mellan könen samt i slutändan om demokrati och rättvisa.

Jämställdhet är ytterst en fråga om att ta tillvara på outnyttjade resurser, att utveckla kompetens och att skapa en arbetsorganisation, en arbetsmiljö och ett arbetsklimat som bidrar till ökad hälsa, tillfredsställelse och livskvalitet för enskilda människor. Allt detta bidrar även till att öka effektiviteten inom alla verksamheter.

Jämställdhet är en förutsättning för en väl fungerande projektorganisation och har konsekvenser för både genomförande och resultat.”

ESF-rådet placerar genom ovan redovisade citat hämtat från vägledningsdokumentet arbetet med jämställdhetsintegrering i en större kontext genom att bemöta detta som en fråga om demokrati och rättvisa. I vägledningsdokumentet konstateras vidare att vi i Sverige i relation till arbetsmarknadsfrågor har mycket att utveckla utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Detta gäller bland annat den köns-segregerade arbetsmarknaden utifrån sektor, branscher och yrken, men även de stora löneskillnaderna mellan könen samt den vertikala könssegregeringen.

För att bemöta detta menar ESF-rådet att det är av vikt att i genomförandet av arbetsmarknadsprojekt beakta jämställdhetsfrågor, detta genom att arbeta med jämställdhetsintegrering. ESF-rådet definierar jämställdhetsintegrering enligt följande;

”(om)organisering, förbättring, utveckling och utvärdering av beslutsprocesser, så att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt deltar i beslutsfattande”

I samma dokument konstateras följande;

”För projekten i Socialfonden innebär jämställdhetsintegrering att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas på alla nivåer och i alla steg gällande förprojektering, ansökan, genomförande, utvärdering och strategisk påverkan.”

För att stötta projekten i detta arbete erbjuds projektverksamheterna processtöd i arbetet med jämställdhetsintegrering. Detta processtöd innebär utbildning, handledning och kunskapsutveckling gällande jämställdhetsintegrering.

Ambitioner och intentioner utifrån formulerad projektansökan

I aktuell del redovisas information om de ambitioner och intentioner som finns formulerade i projektansökan som lämnades in till ESF-rådet inför genomförandet av På Väg. I ansökan finns utöver uttryckta intentioner och ambitioner en analys av relevanta faktorer i kontexten i relation till jämställdhetsintegrering.

I analysen framgår det att arbetsmarknaden i Strömsund är könssegregerad och att detta mönster till viss del blir mer tydligt än i andra kommuner på grund av arbetsutbudet i kommunen. En hög andel av männen i kommunen arbetar i privat sektor medan kvinnorna i högre utsträckning verkar i offentlig sektor, främst inom vård och omsorg.

I en förstudie till projekt På Väg var könsfördelningen ojämn då en huvuddel av deltagarna var män. I ansökan anges att en mer jämn könsfördelning eftersträvades i genomförandeprojektet På Väg samtidigt som det konstaterades att en huvuddel av de arbetslösa i Strömsund var män.

I projektansökan redovisas vidare en SWOT-analys. Denna kan läsas i sin helhet i ansökan.

Vad gäller intentioner och ambitioner i relation till jämställdhetsintegrering inom ramen för projektet På Väg uttrycks i ansökan följande;

”Projektet kommer aktivt att arbeta med en plan för jämställdhetsintegrering. Jämställdhetsfrågor ska generellt hanteras i ett arbetsmarknadsperspektiv.

Utifrån SKL:s kompendium kommer projektet att arbeta med jämställdhetsintegrering i verksamheten genom att:

- *Ta del av forskning, undersökningar och statistik för att få en baskunskap*
- *Genomföra värderingsövningar och diskussionsfrågor som finns i handledningen till kompendiet. Detta för att omvandla kunskapen till sin egen och bli ett avstamp för projektets jämställdhetsarbete.*

- *Spana på den egna ojämställdheten.*
- *Aktiva åtgärder ska föras in i jämställdhetsplanen för projektet*
- *Bjuda in föreläsare som t ex kommunens genuspedagog för att ytterligare fördjupa kunskaperna på området.”*

Det anges vidare att en viktig del av jämställdhetsarbetet i projektet är att informera deltagarna om valmöjligheter inom utbildning, praktik och arbeten oberoende av kön. Detta för att förhindra att traditionella mönster påverkar deltagarens beslut. Detta ska även beaktas i projektpersonalens sätt att arbeta där deltagarnas intressen ska styra snarare än traditionella mönster i val av utbildning, praktik och arbete. Detta tillsammans med andra åtgärder ämnade åstadkomma en attitydförändring hos de deltagare som kommer i kontakt med verksamheten.

Struktur för arbete med jämställdhetsintegrering i projektet

Vad gäller det faktiska arbete som har utförts i projektet i relation till jämställdhet har detta främst skett utifrån fyra strukturer.

Projektet har löpande genomfört analyser av projektverksamheten enligt metoden 4R. Denna metod beskrivs i ett informationsmaterial publicerat av länsstyrelsen enligt följande;

”Med 4R-metoden kan man kartlägga och analysera en verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv. Metoden ger en översiktlig bild av hur verksamheten styrs och finansieras idag och hur den bör förändras för att möta behoven från kvinnor respektive män. Kartläggningen syftar till att besvara frågan: Vem får vad och på vilka villkor? Analysen ger svar på frågan: Hur kan vi förbättra?

Tanken är att de könsmönster som upptäcks ska ligga till grund för en diskussion med de verksamhetsansvariga. Hur kan man formulera en vision och nya mål för vad som ska uppnås när man ser på verksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv? Vad måste förändras för att uppnå målen?

(...)

Arbetet med 4R-metoden kan ge:

- *En bild av fördelningen av kvinnor och män inom organisationens olika delar och på alla nivåer*
- *En bild av hur resurserna fördelas mellan kvinnor och män*
- *En bild av de könsmönster som råder i organisationen och vilka effekter de får*
- *En plan för att åtgärda brister ”*

Det är projektledaren som lett detta arbete och analysen har gjorts tillsammans med aktuell projektpersonal.

Vidare har den statistik som förts i projektet strukturerats på ett sätt som möjliggjort att data för män och kvinnor har kunnat separeras. Detta har möjliggjort analys av statistik utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Den tredje strukturen som funnits för arbetet med jämställdhetsintegrering är att det funnits en stående punkt på dagordningen för styrgruppen gällande detta. Vid denna punkt har projektledaren presenterat tillgänglig information i relation till jämställdhetsintegrering som underlag för diskussion.

Den fjärde och sista strukturen har varit personalens sätt att beakta jämställdhet i samtal med deltagare om val av praktik, utbildning och arbete.

Intressanta trender och mönster

Den presentation som presenteras nedan utgår från följande informationskällor;

- Dokumentation av 4R-analyser
- Dokumentation av projektgruppsmöten
- Dokumentation av styrgruppsmöten
- Intervjuer med berörda aktörer
- Intervjuer med deltagare
- Tillgänglig statistik

Målgruppens behov och förutsättningar

Av de 192 personer som initierats i projektverksamheten har 71% (136 personer) tillhört målgruppen ungdomar. Av dessa 136 personer har 63% varit män och 37% varit kvinnor. Vad gäller könsfördelningen gällande gruppen utrikesfödda har denna varit mer jämn än för ungdomsgruppen då 45% varit män medan 55% varit kvinnor.

I de 4R-analyser som utvärderarna har fått del av framgår det att könsfördelningen har varierat något över tid och vissa månader har kvinnor varit överrepresenterade, detta trots att statistiken över arbetslöshet i Strömsund i sin helhet påvisar en överrepresentation av män. Värt att notera är att projektet påvisar en stor överrepresentation av män i målgruppen ungdomar.

Vad gäller tillgång till resurser framgår det att kvinnorna som har deltagit i projektet har tagit del av mer resurser än männen i relation till det antal kvinnor respektive män som har deltagit i projektverksamheten. Det framgår dock att männen i perioder har tagit del av mer individuellt stöd än kvinnorna. Vad gäller kvinnornas tillgång till resurser förklaras detta i 4R-analyser av att kvinnorna i hög utsträckning använt praktik som ett verktyg för att nå självförsörjning och att närvaron på praktikplatserna uppges vara hög. Vidare uppges männen ha en sämre närvaro vilket påverkar deras tillgång till service i projektet.

Det framgår i såväl intervjuer med personal och deltagare som genomförda 4R-analyser att männen i projektet som tillhört ungdomsgruppen i högre utsträckning uppvisat en komplex behovsproblematik vilket har påverkat deras deltagande i projektet genom behov av service så som kontakt med psykiatri, handfast stöd samt längre inskrivningstider.

En genomgående reflektion i 4R-analyserna är en vilja hos personalen att beakta skillnader som individuella snarare än könsbundna.

Genererade resultat i relation till projektdeltagarna

Vad gäller de resultat som har genererats i form av arbete eller studier gällande målgruppen utrikesfödda har 53% varit kvinnor och 47% varit män vilket ligger i linje med könsfördelningen i gruppen i stort i projektet. Vad gäller de resultat som har genererats i form av arbete eller studier gällande målgruppen ungdomar kan flera intressanta trender härledas. Vad gäller könsfördelning framgår det av tillgänglig statistik att av de personer som har avslutats till studier och arbete har 59% varit män medan 41% har varit kvinnor. Om andel avslutade till studier och arbete sätts i relation till könsfördelningen på de som skrivits in i projektet som tillhör ungdomsgruppen framkommer det att projektet har presterat något bättre resultat med kvinnorna i relation till andelen kvinnor som initierats i projektet. Skillnaderna är dock marginella varför metoden kan anses ha en likvärdig inverkan på såväl kvinnor som män i målgruppen ungdomar. Värt att notera är att de resultat som har genererats för männen i ungdomsgruppen i högre utsträckning har genererats inom en tidsperiod på tre månader än för kvinnorna. Statistiken påvisar dock en något högre andel män går vidare till arbete eller studier efter en inskrivningstid på över 12 månader jämfört med kvinnorna. Detta stämmer väl överens med personalens bild av att en högre andel av männen i projektet har uppvisat en komplex behovsbild.

Som en del av uppföljningen i projektet har följande frågor ställts vid inskrivning och utskrivning i projektet;

- Hur upplever du din hälsa? (Avser mäta upplevd hälsa)
- Hur ser du på dina möjligheter att få ett jobb idag? (Avser mäta upplevda möjligheter till arbete)
- Om du tänker på den närmsta framtiden vad känner du då? (Avser mäta framtidstro)
- Hur upplever du din vardag? (Avser mäta upplevd meningsfullhet i vardagen)
- Känner du att det är du som bestämmer över ditt liv? (Avser mäta upplevd egenmakt)

Värt att notera är att männen som deltagit i projektverksamheten har upplevt en större positiv förändring i relation till hälsa än de kvinnor som har deltagit i verksamheten. Undertecknad menar att detta inte bör tolkas som att männen har fått en mer ändamålsenlig service. Det framkommer istället i genererad utvärderingsinformation att männen har haft en större upplevd hälsoproblematik varför förändringar också har upplevts som mer påtagliga.

Vad gäller de resultat som har genererats i form av arbete och studier menar personalen att männen har varit mer benägna att bryta traditionella könsmönster än kvinnorna. Detta bekräftas av förd statistik och i genomförda 4R-analyser. Det framgår vidare att de utrikesfödda kvinnorna har varit svårare att slussa ut i praktik då de ställt svärmötte kvar så som att arbetsplatserna inte får vara könsintegrerade utan endast bestå av kvinnor.

Vad gäller deltagare som gått vidare till studier så är kvinnorna överrepresenterade generellt. Detta förklaras i 4R-analysen med att kvinnor generellt är mer studiebenägna. Värt att notera är dock att männen är överrepresenterade i utbildningar som erbjuds inom Arbetsförmedlingens verksamhet.

Detta förklaras i analysen med att utbildningarna som erbjuds inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhet anknyter till traditionellt manliga yrken.

Värt att notera är att det i utvärderingen framgått att personalen arbetat mer aktivt med att bearbeta ungdomsgruppens attityder som anknyter till kön och jämställdhet jämfört med hur de har arbetat med gruppen utrikesfödda.

Avsnitt två – Tillgänglighet

I aktuellt avsnitt presenteras information gällande det andra horisontella kriterium som finns för projekt finansierade genom Europeiska Socialfonden – tillgänglighet. Precis som med jämställdhetsintegrering förväntas samtliga projekt beakta tillgänglighetsaspekten i genomförandet av projektverksamheten. Nedan presenteras genererad utvärderingsinformation gällande tillgänglighet. Då utvärdering med fokus på tillgänglighet endast varit en del av det utvärderingsuppdrag som Framtidsutbildning AB har genomfört är informationen begränsad i relation till koppling till omvärldsinformation.

Genererad utvärderingsinformation redovisas enligt följande struktur;

- Ambitioner och intentioner i Europeiska Socialfonden
- Ambitioner och intentioner utifrån formulerad projektansökan
- Struktur för arbete med tillgänglighet i projektet
- Intressanta trender och mönster

Ambitioner och intentioner i Europeiska Socialfonden

I det projekthandledningsdokument som finns för arbetet med tillgänglighet inom ramen för ESF-finansierade projekt anges följande ansats;

”Generellt används tillgänglighet för att beskriva vad som krävs för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta på lika villkor som andra. Det handlar bland annat om att kunna ta sig fram och att kunna delta i verksamheten.

Tillgänglighet är kopplad till rättigheten att alla kvinnor och män oavsett funktionsförmåga ska kunna ta del av vad samhället har att erbjuda: information, kunskap, utbildning, arbete och så vidare.”

Det framgår vidare av samma projekthandledning att skapandet av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning handlar om fyra integrerade delar;

- Fysisk tillgänglighet vilket handlar om att de lokaler som projektet vistas i och de transporter som anordnas inom ramen för projektet ska vara fysiskt tillgängliga för alla. Detta innebär att en person oavsett närvaro av fysisk funktionsnedsättning ska kunna finnas och verka på samma villkor som andra.
- Tillgänglig verksamhet vilket handlar om förhållningssätt till varandra, bemötande och arbetsmiljö. I denna del står kunskap och information i centrum i syfte att skapa en icke diskriminerande miljö.
- Kommunikativ tillgänglighet vilket handlar om att kommunikationen som formas inom ramen projektet ska beaktas utifrån att alla ska kunna höra och delta i diskussioner. Detta kan bland annat handla om användning av talsyntes, teckentolkning och ljudslinga eller anpassning av webbsida.
- Informativ tillgänglighet vilket anknyter till att information ska formas på ett sätt som gör denna tillgänglig för alla.

I projekthandledningen återfinns vidare information om hur projekten som finansieras inom ramen för ESF-rådet kan beakta tillgänglighet;

“Ett tillgänglighetsperspektiv handlar om att problematisera värderingar och attityder om människor med eller utan funktionsnedsättning. Att beakta tillgänglighet handlar om att tänka till.

Människor är olika och det påverkar hur verksamhetsprocesser ska utformas, för att alla ska ges möjlighet att delta. Insikt och förståelse för människors olikheter behövs i planering, genomförande, uppföljning och utvärdering. Det brukar kallas för funktionsbinderperspektivet och är en strategi för förbättring.

Hur ska ni arbeta inom ert projekt? Hur kan tillgängligheten förbättras genom förändringar i miljö, omgivning, i sätt att handla, behandla eller tänka? Inventering och översyn är en del. Handlingsplan och uppföljning en annan.”

Ambitioner och intentioner utifrån formulerad projektansökan

I den projektansökan som ligger till grund för projektverksamheten uttrycks att projektet ska beakta samtliga typer av tillgänglighet som beskrevs ovan. Värt att notera är att de formulerade målsättningarna gällande tillgänglighet i projektansökan är väldigt närliggande formuleringar i ESF-rådets informationstexter varför det är svårt att härleda målsättningar specifika för projektet På Väg och den kontext inom vilken projektet verkar.

Det framgår i ansökan att projektets lokaler ska vara fysiskt tillgängliga för alla samt att en informativ tillgänglighet ska eftersträvas för att möjliggöra att samtliga som kommer i kontakt med projektverksamheten kan tillgodogöra sig information i olika former.

Vad gäller kommunikativ tillgänglighet och tillgänglig verksamhet är formuleringarna i ansökan något med omfattande. I ansökan klargörs att den kommunikativa tillgängligheten inom ramen för projektet *"innebär att alla ska kunna böra och delta i diskussioner (...) Alla projektdeltagare ska kunna tillgodogöra sig information och delta i verksamheten på samma villkor. Personer med funktionsnedsättning ska på samma sätt som en person utan funktionshinder kunna delta i aktiviteterna. Vid introduktions/ kartläggningssamtal ska även behov av extra stöd utredas ur tillgänglighetsperspektiv."*

Projektets ambitioner gällande tillgänglig verksamhet uttrycks i ansökan enligt följande;

"Avser bemötande och handlar om hur vi förhåller oss till varandra. Genom förståelse, medvetenhet och kunskap skapas arbetsplatser där medarbetarna inte känner sig diskriminerade (...) Projektets deltagare/ kunder ska bemötas med respekt. Personalen i projektet ska lära sig mer om bemötande av personer med funktionsnedsättningar och personer med utländsk bakgrund (...) I det dagliga arbetet kommer särskilt hänsyn tas vid tillsättning av arbetstränings- och praktikplatser så att personer med funktionsnedsättningar får en bra arbetsmiljö under sin praktiktid."

Som angavs ovan är formuleringarna i ansökan i låg utsträckning kontextualiserade. Undertecknad menar att det i medverkande organisationer finns kompetens som inför eventuella kommande ansökningar möjliggör en högre kontextualisering.

Struktur för arbete med tillgänglighet i projektet

Vad gäller arbetet med tillgänglighet har detta i hög utsträckning fokuserat på personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Detta har yttrat sig på flera sätt;

- Projektpersonalen har i hög utsträckning noterat, dokumenterat och reflekterat över behov kopplade till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- Projektpersonalen har i hög utsträckning sökt kunskap och kompetens kopplad till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- Projektpersonalen har i dialoger med styrgruppen i hög utsträckning valt att lyfta case eller frågor kopplade till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.
- Projektpersonalen har arbetat aktivt med att sprida kunskap i relation till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Till viss del har även gruppen utrikesfödda diskuterats utifrån tillgänglighetsaspekten på följande sätt;

- Att deltagarnas språknivå behöver vara tillräcklig för att deltagarna ska kunna få ett mervärde av att delta i projektverksamheten.
- Att de utrikesfödda deltagarna har förmågor och kapacitet som inte tas tillvara då de inte har tillgång till den svenska arbetsmarknaden i tillräckligt hög utsträckning.
- Att de utrikesfödda deltagarna har begränsad tillgång till interaktion med svenskfödda eller väletablerade personer.

Tillgänglighet har precis som jämställdhetsintegrering varit en stående punkt på de styrgruppsmöten som har genomförts inom ramen för projektet.

Intressanta trender och mönster

Den presentation som presenteras nedan utgår från följande informationskällor;

- Dokumentation av projektgruppsmöten
- Dokumentation av styrgruppsmöten
- Intervjuer med berörda aktörer
- Intervjuer med deltagare
- Tillgänglig statistik

Målgruppens behov och förutsättningar

Vad gäller målgruppens behov och förutsättningar har dessa i den huvudsakliga utvärderingsrapporten beaktats utifrån två separata målgrupper; ungdomar samt utrikesfödda. Informationen nedan presenteras på samma sätt.

En betydande faktor gällande behov och förutsättningar i den grupp ungdomar som behövt omfattande stöd av projektet i relation till tillgänglighet är det som i levererad utvärderingsrapport benämns kognitiva mönster. I projektverksamheten har detta huvudsakligen diskuterats utifrån förekomsten av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (benämns härnäst NPF). I Arbetsmarknadsrapport 2013 (Arbetsförmedlingen, 2013) konstateras att 26% av de inskrivna på Arbetsförmedlingen 2012 hade en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Denna siffra avser endast dokumenterad funktionsnedsättning och kan röra andra funktionsnedsättningar än de som är kopplade till NPF. I dialog med personalen menar de att andelen personer med funktionsnedsättningar kopplade till NPF överstiger 26% i den ungdomsgrupp som kommit i kontakt med projektet. En intressant trend som framkommer i projektet är att personalen upplever männen som överrepresenterade vad gäller funktionsnedsättning kopplat till NPF. Denna trend berörs även i Arbetsförmedlingens rapport där det konstateras att män är något överrepresenterade vad gäller dokumenterad funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

I samtal med projektpersonal framkommer det dock att det inte bara är de som har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som har ett behov av stöd i relation till kognitiva mönster och beteenden då detta kan förekomma i olika utsträckning i en större del av ungdomsgruppen. Detta utifrån att en större andel av gruppen uppvisar följande behov:

- Stöd i att upprätta en fungerande rutin i vardagen gällande mat, sömn och aktivitet.
- Stöd i att upprätta en fungerande hemmiljö gällande städning, tvätt, inköp av hushållsartiklar och liknande.
- Stöd i att utveckla förmåga att hantera sociala kontakter.

Av denna anledning menar undertecknad att det är av vikt att diskutera målgruppens behov ur ett bredare perspektiv än NPF då samma behovs- och beteendemönster kan vara närvarande utan en det finns en funktionsnedsättning.

Det behov som har funnits gällande kognitiva mönster och beteenden i målgruppen har givetvis varit individuellt betingat även om en högre andel av gruppen uppvisar sammanfallande behov. I en del av ungdomsgruppen har behoven varit av den art att deltagare har behövt en mycket resursintensiv stöttning som kännetecknats av handfast stöd. Denna grupp uppskattar projektet uppgå till 40 personer enligt en dragning vid styrgruppsmöte i januari 2014. Detta innebär att 29% av de ungdomar som initierats i projektet har kognitiva mönster och beteenden som påverkat vilken arbetsmetod projektet har behövt utveckla i mycket hög utsträckning. Utöver dessa 29% finns det sedan alltså en grupp som har liknande mönster och beteenden som en del av sin behovsbild även om dessa krävt ett mindre resursintensivt arbetssätt. I skriften *På Väg – till arbetsmarknaden och till nya arbetssätt* som utgör en beskrivning av projektet På Väg framgår det att 70 personer inom målgruppen ungdomar har diagnoser, kommande eller pågående utredningar eller psykisk och/eller fysisk ohälsa. Av dessa 70 personer framgår det i ovan nämnd skrift att 30 personer har psykisk ohälsa och/eller psykosocial problematik medan 40 personer har olika kombinationer av psykisk och fysisk ohälsa, missbruk, diagnoser och inlärningssvårigheter. 70 personer utgör 50% av de ungdomar som har initierats i projektet.

Utöver de behov som funnits i relation till kognitiva mönster och beteenden har det i enstaka fall funnits andra typer av behov så som:

- Behov av missbruksvård.
- Behov av stöd i relation med familjemedlemmar eller motsvarande.
- Behov av ett boende.

Det är värt att notera att genomförandet av projektet har medfört en betydande kunskapsutveckling gällande ungdomsgruppens behov och förutsättningar, inte minst gällande den grupp som varit i behov av omfattande stöd. Till följd av detta menar undertecknad att följande frågeställningar är relevanta att belysa:

- Hur kan den kunskap som har upparbetats inom ramen för projektet På Väg användas i andra verksamheter?
- Har projektet På Väg genererat kunskap om målgruppen som är av vikt att beakta i vår organisation?
- Har projektet På Väg genererat kunskap om målgruppen som ger upphov till förändring i hur vi i ordinarie verksamhet ser på våra kunders/klienters behov och förutsättningar och vad bör detta medföra för förändringar i vår organisation?

Vad gäller målgruppen utrikesföddas behov och förutsättningar har dessa i lägre utsträckning dokumenterats i projektet.

I en mätning i relation till mjukare värden har projektet ställt följande frågor vid inskrivning och utskrivning i projektet:

- Hur upplever du din hälsa? (Avser mäta upplevd hälsa)
- Hur ser du på dina möjligheter att få ett jobb idag? (Avser mäta upplevda möjligheter till arbete)
- Om du tänker på den närmsta framtiden vad känner du då? (Avser mäta framtidstro)
- Hur upplever du din vardag? (Avser mäta upplevd meningsfullhet i vardagen)
- Känner du att det är du som bestämmer över ditt liv? (Avser mäta upplevd egenmakt)

Dessa frågor har ställts till såväl ungdomar som utrikesfödda. Medelvärde för hur personerna svarat på dessa frågor följs de två målgrupperna vid. Skillnaderna är marginella förutom gällande mätningen av upplevd meningsfullhet i vardagen där de utrikesfödda upplever en högre meningsfullhet. Medelvärde för hur personerna svarar på dessa frågor antyder att det precis som i ungdomsgruppen finns behov utöver arbetslösheten som bör beaktas.

Detta framkommer även i intervjuer med deltagare som tillhör målgruppen utrikesfödda då dessa i samtal med utvärderaren framför följande faktorer som påverkansfaktorer i relation till processen i På Väg:

- En hög stressnivå.
- Hälsoproblematik – antingen gällande sin egen person eller någon närstående.
- En utmaning att balansera krav i relation till privatliv och egenförsörjning.
- En begränsad framtidstro.
- En begränsad tro på sin egen förmåga.

Delar av denna problematik framkommer även i intervjuer med personal. Som framkommer av informationen ovan har gruppen utrikesfödda behov och förutsättningar som kan vara av samma komplexa art som i delar av ungdomsgruppen. Den utvärderingsinformation som presenterats är dock ej av samma omfattning som den information som presenterades gällande ungdomsgruppen då projektets sätt att arbeta ej möjliggjort en lika omfattande kunskapsinhämtning gällande denna målgrupp.

Genererade resultat i relation till projektdeltagarna

Som framgick i avsnittet ovan gällande jämställdhetsintegrering har projektet genererat resultat ”brett” i målgrupperna oavsett kön, remittent och ålder. Vad gäller tillgänglighetsaspekten bör det dock konstateras att gruppen utrikesfödda har tagit del av mindre service då projektet inte har utvecklat en kommunikativ tillgänglighet för den del av gruppen utrikesfödda som har haft en mycket låg språknivå. Projektet har heller inte utvecklat arbetsmetoder för att trots språkliga hinder beakta den komplexa behovsbild som funnits i målgruppen på samma sätt som för målgruppen ungdomar.

Detta speglas tydligt i resultaten då gruppen utrikesfödda i lägre utsträckning har nått en självförsörjning genom arbete eller studier.

Vad gäller målgruppen ungdomar kan resultaten i relation till tillgänglighet beaktas genom att titta på inskrivningstiden hos deltagarna. I intervjuer menar personalen att männen i projektet har haft mer komplex behovsbild vilken medfört att ett med aktivt arbete med tillgänglighet har behövt organiseras. I det fall inskrivningstid och resultat i form av arbete och studier undersöks framgår det att en högre andel män har gått vidare till arbete eller studier efter en längre inskrivningstid. Detta har enligt personalintervjuer åstadkommits genom att arbeta med att skapa tillgängliga arbetsplatser. Detta berörs nedan under rubriken *Påverkan på omgivande aktörer*.

Påverkan på omgivande aktörer

Som framgick ovan har projektet arbetat aktivt med kunskapsspridning gällande tillgänglighetsaspekter – i hög utsträckning i relation till tillgänglighet till service och arbetsmarknaden för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Detta har bland annat gjorts genom en föreläsning via Hjärnkoll om området som såväl offentliga som privata aktörer bjöds in till. Det framgår i styrgruppsprotokoll och i intervjuer med berörda parter att denna kunskap i hög utsträckning saknas och att begränsade kompetensutvecklingsinsatser skulle kunna leda till en markant skillnad i gruppens tillgänglighet till fullgod service och arbetsmarknaden. I intervjuer med privata arbetsgivare framgår det att seminariet var uppskattat och hade medfört ett större engagemang hos ett antal arbetsgivare att utgöra en plattform för arbetsträning eller liknande. Det framgår i styrgruppsdiskussioner att en förändring i såväl offentlig som privat sektor är nödvändig för att tillgängliga verksamheter och arbetsplatser ska kunna åstadkommas framöver.

Helsingborg

2014-04-23

Johanna Eriksson

johannaeriksson

Framtidsutbildning AB